

בתחום הדין והמשפט בצבא

להיות בעל נסיון (לא השכלה) צבאי, ובודאי גם נסיון-חיים קטן בהרבה מאשר איש-מילואים, טוראי (או סג"מ קבע) בגיל מבוגר יותר.

על כן: כל זמן שהתברר בבית-הדין איננה נקבעת על פי פור, או לפי תור — אלא לסמכות הממנה ישנה האפשרות לבחור בשופטים, — אין, לדעתי, הצדקה לסטות מהנהגה הקיים.

נאשם צעיר, טירון בצבא וב"דרכי צבא", ירגיש עצמו בידים נאמנות יותר, כשיראה גם "אחד כ" מוה"ר בין השופטים.

(ב) "התנהגות מבישת" — "התנהגות בלתי ה" למת".

ארשה לעצמי להתייחס למאמרו של נשיא בית-הדין הצבאי העליון בגליון צ"ד, ולחלוק על כמה מהנחותיה, אם כי לא ישבתי ולא התנסיתי עד כה בבית-דין משני עברי הדוכן.

(א) הביטוי מדבריו של אלוף-משנה נ. שדמי, שמטיל הוא ספק ביעילותה של אותה פסקה בחוקת תש"ח, המחייבת שבהרכבו של כל בית דין צבאי לפחות שופט אחד יהיה בעל דרגה צבאית שווה ל-דרגתו של הנאשם.

לדעתי, התופעות המצדיקות את החששות ש"מביע אל"מ שדמי אינן מחייבות מציאות בכל מקרה. להיפך — יכול אני לציין אפשרויות שונות משלו. למשל, אם ישב בדין סרן צעיר, יכול הוא

הצבא, אינו צריך — לדעתי — למצוא לה תחליף בהצעה הנ"ל.

(1) אין לנו זכות לשלול מבן-אדם (והרי כולנו גורסים כי חייל הוא כזה) את האפשרות להיטיב את דרכו — "לחזור בתשובה", ולתפוס מחדש עמדה לפי התנהגותו המיוחדת וכשרונותיו. כמובן, אין המדובר במקרים שיש בדבר משום סכנה ליחידה או לציבור בכלל, אבל על מקרים אלו עונה ה"עונש המקסימלי".

(2) איש היודע כי "איך שלא אעשה ומה שלא אעשה, אני לא אוכל לשבח ולעליה, ועל כן — שב ואל-תעשה" — עלול להשפיע השפעה שלילית ביותר על סביבתו. ונוכחותו ביחידתו מן ההכרח שתחתור תחת סמכות דרגת-הפיקוד הישירה ה"נמוכה" — בגלל עליונות ידיעותיו של האיש ו-יכולתו. על כן יש לבקש למקרים נדירים אלה פתרון מיוחד, אולי בכיוון תנאי-חיים מיוחדים ל-נידון, שירתיעו אחרים מללכת בדרכיו.

י. פ.

לא שוכנעתי שיש הבדל של ממש בין שני ה"מושגים, אלא אם כן ישנה כאן הגדרה שרירותית של דרגת ההתנהגות השלילית.

ולעצם הסעיף:

כבר לפני שנים, כאשר עיינתי לראשונה ב"חוקת תש"ח, ושמעתי את ההרצאות הראשונות — הקשיתי רבות על סעיף זה. לימדתי אתר כך זכות על קיומו של סעיף זה באפשרות הגמישות ש-פיסקה זו נותנת לשופטים, בבואם להכריע במקרים מפוקפקים, מקרים אשר אין סעיף בחוקה החל עליהם, אבל הנראים — בעיני השופטים — בכל זאת כראויים לתגובה או עונש.

ע"י כך ניתנה אפשרות למנגנון המחוקק לרשום לפניו מקרים שלא נכללו משום-מה עד כה ברשימת העבירות, ולמנגנון השפיטה למנוע "המלטות העברין בין שורות החוק".

(ג) "הצמדת" חייל לדרגה, ו"צמידות" דרגת טוראי לחייל כעונש.

השולל את זכות-הקיום של הוראת "גרוש מ-